

školský systém a posledním článkem, který je současně i článkem výchozím, je estetická výchova v rodině.

Celá studie je analytické povahy, chce ukázat problémy, některé rozpracovává, nečiní si však nárok na konečné řešení složitých otázek spojených s problematikou estetické výchovy mládeže. Celkově lze říci, že Jůvova kniha svědčí o velkém úsilí podat ucelenou teorii estetické výchovy, že autor využívá nejnovějších poznatků a že navazuje organicky na svou dosavadní práci. V publikaci je celá řada zajímavých postřehů, náznaků i nových pohledů, které jistě budou podrobněji rozpracovány v chystaném druhém dílu jmenované knihy. Pedagogům, teoretikům i praktikům se tak dostane do rukou velmi cenný a užitečný materiál.

Zdena Veselá

Ondrej Pavlík a Ján Kotoč, *Mravná výchova I*, SPN, Bratislava 1963, 564 stran. Kolektiv VÚP, *Mravná výchova II, zásady, metódy, formy a prostriedky*, SPN, Bratislava 1967 (1. vyd. 1963), 387 stran.

První kniha je z těch děl, zabývajících se socialistickou mravností a mravní výchovou, které byly i u nás podníceny událostmi XX. a XXII. sjezdu KSSS. Akademik Pavlík (autor osmi z devíti kapitol knihy) však řeší především podstatné problémy pedagogické. Uvedme jen namátkou: konstatuje, že celá dosavadní pedagogika používá běžně propracované teorie rozumové výchovy (didaktiky), ale minimálně se zajímá o vypracování teorie výchovy mravní. Upozorňuje na skutečnost, že v moderní společnosti, se stupněm její organizovanosti a technické vyspělosti, roste dosah morální odpovědnosti jedince vůči ostatním členům společnosti. Zjišťuje, že v naší škole přetrvává do jisté míry pedagogický intelektualismus, který preferuje rozumovou výchovu a zanedbává všechny ostatní složky výchovy.

Co však kladně odlišuje tuto knihu od jiných publikací s tematikou mravní výchovy je položení etiky jako pramene mravní výchovy a takřka ve všech kapitolách důsledně uplatňovaný historický aspekt v oblasti morálky i mravní výchovy. Je tu ještě další klad: v obsahu mravní výchovy je zevrubně rozpracovávána také výchova mravních vlastností osobního života, včetně mravních vlastností pohlavního, manželského a rodinného života. Oblast, bez níž se mravní výchova neobejde a která přece jen byla v literatuře přehlížena jako méně důležitá při výchově socialistického člověka. Mnohé myšlenky knihy by dnes možná autoři vyjádřili jinak. Ale to je pouze přirozená skutečnost, která souvisí s vývojem názorů ve společnosti.

Druhý díl, upravený a doplněný ve druhém vydání, obsahuje soustavnou metodiku mravní výchovy. V prvních čtyřech kapitolách se zabývá principy výchovy k socialistické mravnosti, metodami, formami a prostředky mravní výchovy a úlohou osobnosti učitele v mravní výchově. Další čtyři kapitoly zpracovávají zvláštnosti mravní výchovy podle věkových stupňů mládeže, poslední dvě pak pojednávají o možnostech mravní výchovy v čase mimo vyučování.

Skutečnost druhého vydání jako by nepřímo dokazovala, že naše pedagogická veřejnost má větší zájem o metodické příručky i v mravní výchově, než o publikace, v nichž se řeší klíčové teoretické problémy. A je to tak trochu škoda.

Milan Přadka